

TŁO POLITYCZNE

- 1918 – zakończenie I wojny światowej i odzyskanie przez Polskę niepodległości
- 1919 – 1920 – wojna polsko-bolszewicka
- 1926 – wojskowy zamach stanu Józefa Piłsudskiego, początek rządów sanacyjnych
- 1929 – początek światowego kryzysu ekonomiczno-społecznego
- 1939 – wybuch II wojny światowej

Filozofia

- Edmund Husserl – fenomenologia
- William James – pragmatyzm
- Zygmunt Freud – psychoanaliza
- Carl Gustaw Jung – psychologia głębi
- John Broadus Watson – behawioryzm

SZTUKA AWANGARDOWA

- futuryzm • surrealizm
- kapizm • konstruktywizm
- dadaizm • kubizm
- formizm
- abstrakcjonizm

20-LECIE MIĘDZYWOJENNE

nazwa ściśle związana z okresem II Rzeczypospolitej:
11.11.1918 – 1.09.1939

IDEOLOGIE TOTALITARNE

- komunizm
- faszizm
- nazizm

LATA 20.
(okres nadziei)

LITERATURA

LATA 30.
(okres niepokoju)

Skamander

- „Pro Arte et Studio”
- „Skamander”
- „Wiadomości Literackie”
- Julian Tuwim
- Kazimierz Wierzyński
- Jan Lechoń
- Antoni Słonimski
- Kazimiera Iłłakowiczówna
- Maria Pawlikowska-Jasnorzewska

- codzienność jako temat
- język potoczny
- optymizm, radość życia

EPIKA:

Stefan Żeromski
Przedwiośnie
(mit szklanych domów, obraz rewolucji, wizje niepodległej Polski)

LIRYKA

LIRYKA

Dojrzała twórczość Juliana Tuwima:
Bal w operze,
Do prostego człowieka,
Do generałów

DRUGA AWANGARDA (katastrofizm)

Awangarda Lubelska „Kwadryga” (Warszawa)
Awangarda Wileńska (Żagary)

AWANGARDA KRAKOWSKA

„Zwrotnica”
„Linia”

Julian Przybóś
Tadeusz Peiper

- 3 x M: miasto, masa, maszyna
- kult nowoczesności
- wiersz jako przemyślana konstrukcja

FUTURYŚCI

- Stanisław Młodożeniec
- Tytus Czyżewski
- Bruno Jasiński
- kultura teraźniejszości, cywilizacji
- poezja wolna od rygorów składni i ortografii
- język potoczny
- poezja dla mas

Indywidualne style w poezji

Bolesław Leśmian (folklor, baśniowość, neologizmy)

EPIKA:

Zofia Nałkowska
Granica
(granice społeczna, moralna, filozoficzna)
Bruno Schulz
Sklepy cynamonowe
(mityzacja)
Witold Gombrowicz
Ferdydurke
(zagadnienie formy, jednostka a społeczeństwo)

DRAMAT:

Stanisław Ignacy Witkiewicz
Szewcy
(zanik indywidualizmu, obraz rewolucji)

LITERATURA OBCA

Franz Kafka
Proces
(everyman, problem winy i kary, samotna jednostka wobec opresyjnego systemu)

Michaił Bułhakow
Mistrz i Małgorzata
(obraz totalitaryzmu, motyw artysty)

MAPA MENTALNA „20-LECIE MIĘDZYWOJENNE”

pochodzi z podręcznika *Sztuka wyrazu dla klasy 3 (część 2)*.

gdańskie
wydawnictwo
oświatowe

